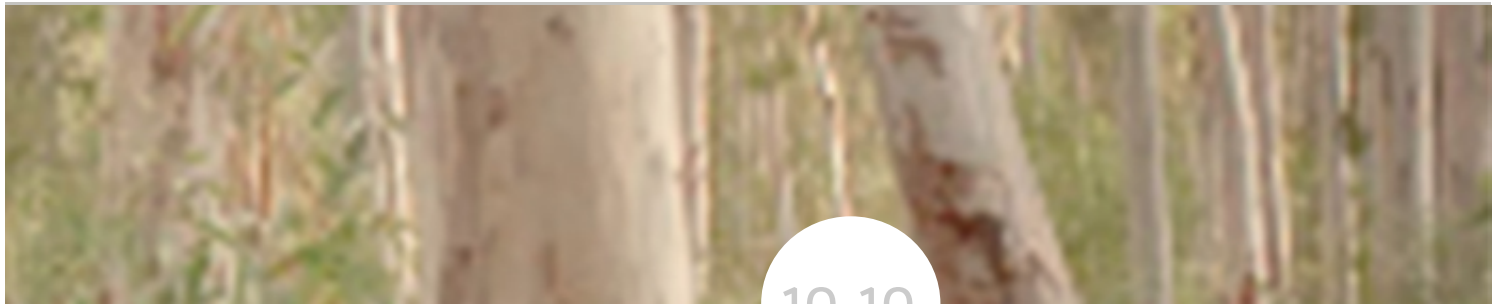

אודות מחקר תערוכות חינוך אירועים מענקים אוסף

שיבה הביתה

מאת: ג'ואנה ליהן

בתצלום משפחתי, יעל בן-ציון בת העשר עומדת עם בן-דודה בן השנתיים לפני ביתה בעיירה הדרומית ערד. לילדים סומק טוב של בריאות – גופים חסונים ושזופים, שיער מבריק. בן-הדוד הקטן מחזיק אקורדיון צעצוע; בן-ציון מחזיקה תת-מקלע עוזי. היא אוחזת את קת הרובה בצורה משכנעת, עומדת בנוחות ומכוונת את הקנה לעברו של הפעוט האדיש. היא מחייכת.

כאשר בן-דודה הראה לה את התצלום עשרים וחמש שנה מאוחר יותר, בן-ציון לא זכרה שהיא דגמנה למצלמה באותו היום, והיא גם לא זכרה את התקופה בחייה שבה העמדה שכזו יכולה היתה להיראות מצחיקה ותמימה. ממרחק של עשרים וחמש שנה ו-5,683 מיילים, התצלום הזה נראה לה מזעזע. אבל שם – בעומדה יחפה על האספלט החמים באוויר המדבר הצלול של ערד, לכודה במבטה המוקסם של מצלמתו של בן משפחתה – הכל נראה כשורה. געגועים והתפכחות, אינטימיות וריחוק, רוגע ואלימות: אלה הם היסודות המתחלפים בתצלומיה של יעל בן-ציון.

חלב, 2007
כל הדימויים באדיבות האמנית

אלה עם ציוד מגן, 2008

יש מסע משתמע בספירת המיילים שהיא מדגישה בכותרת המדוייקת, 5683 מיילים משם. זה המרחק שבין נמל התעופה בן גוריון בתל אביב לבין נמל התעופה ג'ון פ' קנדי בניו יורק, המרחק הפיזי אותו עברה מחייה הקודמים בישראל אל חייה בארה"ב, שהחלו בלימודים בניו הייבן – וכיום מרוכזים בניו יורק. במהלך עשר השנים האחרונות היא עברה את מספר המיילים הזה בדרכה הביתה לבקר, ובתחושת תכלית גוברת – כדי ליצור את התצלומים האלה.

מה שמשך את עינה של בן-ציון בביקורים הללו בבית היו פרטים קטנים, רגעים רגילים המאפיינים את חיי היומיום בישראל, אותם היא לוכדת בתצלומים מעוררי מחשבה של טבע דומם, פורטרטים ונוף. רבים מהפרטים האלה, אפילו התמימים למראה, נושאים משמעות מרומזת של מיליטריזציה וחשש, והאופנים הייחודיים שבהם הם נקלטים ומשתקפים בחיים הישראליים היומיומיים. בתמונה הפותחת, חלב, שקית של תנובה מונחת בקנקן פלסטיק לצד עיתון הארץ – מראה שהוא בו זמנית רגיל לחלוטין וספציפי מבחינה גיאוגרפית. כותרת העיתון היא: "בכיר אמריקאי: סוריה 'אכזרית'..." "תמונת הטבע הדומם הבלתי-מתימרת של שולחן ארוחת הבוקר הופכת אז למחקר על האופן שבו סכסוכי גבול – שגרתיים כמו ארוחת-בוקר – מחלחלים אל תוך רגעי חולין. כותרת התצלום אף הולכת צעד נוסף, בהציעה כי חדשות שבאלו הן המזון עליו גדלים היום ישראלים, או שהן זבות עם שפע החלב והדבש המובטחים.

כמו בתמונה הראשונה הזו, רוב תצלומיה של בן-ציון מכילים הבחנות שכאלו בעקיפין. גדרות, חומות וביצורים אחרים מוצגים או נרמזים במספר תמונות, הגם שרק מעטות מהן קשורות באופן

ספציפי לסכסוך. קיר זמני של אתר בניה במקום שבו יוקם גן-משחקים מזכיר את גדר ההפרדה השנויה-במחלוקת. תחתונים לבנים התלויים על חבל מנומרים בצלליות אטבי כביסה. מצמץ והאטבים האלה הופכים לגדר-תיל.

בוקר, ערב יום כיפור, 2007

גם הסצינות הביתיות הרבות מגלות את התפשטות המיליטריזציה, וכאן, כמו לכל אורך העבודה, כותרותיה של בן-ציון מחדדות את הנקודה. באחת התמונות, שלה היא נתנה את הכותרת ראיית לילה, אנחנו מבחינים כי עבודה בחצר בית מרגישה כמו מבצע מודיעיני. בתמונה אחרת, אמא מוטרדת יושבת על ספה עמוסת כביסה מקופלת, בנה הפעוט משחק בין ברכיה – סצינה רגילה מכל בחינה, למעט מדי צבא-הקבע שלובשת האם. תחת הכותרת משלים פילוסופיים לילדים, שהיא גם כותרת הספר המונח לפניהם, התמונה מקבלת גוון נבואי.

סמליות ככל שתהנה התמונות הללו, הן גם מאוד אישיות. חיי בית ומשפחה מתוארים באינטימיות המוקנה רק למישהו ששייך. בן-ציון קרובה בתמונות הללו; למעשה, נראה כי המצלמה אף פעם לא נמצאת במרחק של יותר מרבע או חצי מטר מנושא הצילום. היא על הרצפה; היא בוחנת את מדפי הספרים; היא מצטופפת עם חברים ושכנים בהמולה שלפני יום כיפור. פעולת צילום הפרטים האלה נעשית מתוך געגוע: היא מלקטת, שומרת, מחזיקה אותם מטאפורית קרוב לחזה. ובכל זאת, נוכח הכותרות הנקודתיות והתיאורים העדינים של אי-השקט אנחנו מבינים שהפרטים שהיא בוחנת מטרידים ומנחמים אותה בה בעת.

עבור האמנית, בחינת הסצינות המוכרות והאינטימיות הללו גורמת לשינוי מסויים בהלך המחשבה. "בית", המילה הנרדפת רגשית ל"בטחון", הוא בסופו של דבר לא מקום כל-כך בטוח. השינוי הזה בפרספקטיבה, המתאפשר על-ידי הזמן והמרחק, דומה להתפתחות החלה בכל אדם הרואה בפעם הראשונה את הוריו כבני-אדם ממשיים – כלומר, עם פגמים. יש פאתוס באינדיבידואציה הבלתי נמנעת הזו, במעבר מילדות מוגנת להבנה ששום דבר, בעצם, אינו בטוח או קבוע – שאין דרך לשוב הביתה.

כביסה, 2008

לאה ושמעון, 2008

איריס שחור, 2004

ובא לציון... 2007

הטקסט פורסם לראשונה בספר "5683 מיילים משם" המציג את פרויקט הצילום של יעל בן ציון. הספר פורסם בהוצאת Kehrer בשנת 2010. [הקליקו כאן למידע נוסף.](#)

יעל בן ציון היא צלמת המתגוררת בניו יורק אשר עבודתה בוחנת את ההקשרים בין האישי לפוליטי. היא בוגרת האוניברסיטה העברית בירושלים, בית הספר למשפטים של ייל והמרכז הבינלאומי לצילום שבניו יורק (ICP). עבודתה של יעל הוצגה ברחבי ארצות הברית ואירופה וזכתה בפרסים ובמענקים מארגונים שונים, ביניהם גם NoMAA. המונוגרפיה 5683 מיילים משם היא הספר הראשון שלה. הפרויקט נבחר על ידי Photo Eye כאחד הספרים הטובים של 2010 והיה מ-
termarried ; ב-2013. [הקליקו כאן](#) לאתר הרשמי של האמנית.

ציוץ

Like

0

ביקור והדרכה

הכניסה למכון שפילמן לצי
הינה בתשלום.

שעות פתיחה

חמישי 16:00-20:00
שישי, שבת 0:00-14:00

תערוכות

תערוכות נוכחיות
תערוכות עתידיות
תערוכות קודמות

אירועים

אירועים עתידיים
אירועי העבר

מענקים

מענקים לחוקרים
מענקים ליוצרים
מלגות ופרסים לסטודנטים

פרסומים

אוסף

על האוסף
יצירות מהאוסף
אמנים מהאוסף
ביקור באוסף
השאלה

תמיכה במכון

אודות

אודות המכון
דבר המייסד
צוות המכון

מחקר

על המחקר במכון
מענקים לחוקרים
קבוצת קריאה